

**ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СЕКТОР НАУКОВО-БІБЛІОГРАФІЧНОГО
ВІДДІЛУ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ УНІВЕРСИТЕТУ В УМОВАХ КАРАНТИНУ**

Брагінська В. В.,

*завідувач сектору,
Наукова бібліотека
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого,
м. Харків, Україна,
v.v.braginska@nlu.edu.ua
ORCID:[0000-0002-1699-9176](https://orcid.org/0000-0002-1699-9176)*

Щабельник В. В.,

*провідний бібліограф,
Наукова бібліотека
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого,
м. Харків, Україна,
vishavi@ukr.net
ORCID: 0000-0003-3661-6774*

Анотація: У доповіді розглянуто діяльність бібліотеки під час карантину, коли почали активно використовуватися інформаційно-комунікаційні засоби і технології, які істотно трансформують структуру бібліографічних ресурсів, способи їх підготовки й полегшують перехід до дистанційних форм роботи.

Ключові слова: Наукова бібліотека Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, соціальні мережі (СМ), лонгрід, карантин, дистанційні послуги, веб-послуги.

У зв'язку з поширенням коронавірусної інфекції, а потім й оголошення режиму самоізоляції й адаптивного карантину бібліотеки переорієнтовуються і починають активно використовувати нові форми й види діяльності, зокрема, онлайн-обслуговування запитів користувачів. Звісно, за таких умов, коли заклади освіти, підприємства стикнулися з необхідністю прискореного переходу до дистанційних форм роботи, що стало вимогою під час пандемії й, так званого, «вимушеного простою», важливого значення набувають передусім інформаційно-комунікаційні засоби і технології, завдяки яким змінюються способи підготовки бібліографічних ресурсів, істотно трансформується їх структура, а також набувають поширення віртуальні види бібліографічної інформації. Зокрема, бібліотека мала своєчасно реагувати (більш того, вона намагалася це робити якомога швидше) на запити віддалених користувачів і нові завдання університету, для цього треба було в максимально стислі строки перемістити у площину онлайн-середовища інформаційно-бібліографічні

сервіси. Беручи все це до уваги, повідомлення про можливості бібліографічного інформування розміщувалися на бібліотечному веб-порталі, поширювалися оперативно через соціальні мережі, е-пошту, Instagram. Завдяки наполегливості, старанності працівників усіх підрозділів, злагоженості в діях перехід на обслуговування у віддаленому доступі відбувся відносно спокійно. Крім того, майже вся основна інфраструктура для організації цієї роботи в нашій бібліотеці була створена ще тоді, коли проводилася послідовна модернізація інформаційних порталів бібліотеки.

Виходячи з того, що накопичено чималий досвід постійної роботи з інформаційно-бібліографічного консультування науковців Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, працівники бібліотеки концентрували увагу на підготовці тематичних списків літератури до наукових робіт, освітніх програм курсової чи дипломної роботи та ін. При цьому користувачі мали змогу (зрозуміло, віддалено) цілодобово звертатися до основного інформаційно-пошукового ресурсу бібліотеки – "Електронного каталогу" (ЕК), який майже 100-відсотково відображає наявний фонд бібліотеки. За даними Google Analytics за квітень-червень зафіксовано 56 тис. звернень до сайту Наукової бібліотеки університету, близько 4 млн – до ЕК і 777 тис. – до репозитарію.

За час адаптивного карантину через віртуальну інформаційно-довідкову службу користувачі отримали відповіді на безліч проблемно-орієнтованих питань. Крім того, фахівцями здійснювалися тематичні пошуки ЕК; готувалися списки літератури на замовлення; відбувалася електронна доставка документів, надавалися консультації з методики пошуку в ЕК, оформлення посилань і списків джерел за вітчизняними й міжнародними стандартами, визначалися індекси УДК на наукові статті. Зв'язок із користувачами підтримувався постійно через Viber, sms-повідомлення, e-mail і соціальні мережі.

У період пандемії стало очевидним, що оцифрований фонд і наявні в нашому розпорядженні електронні ресурси – головна умова якісного обслуговування користувачів, які знаходяться на самоізоляції. Крім того, стало зрозуміло, що за дистанційного навчання бібліотека мусить докладати максимум зусиль до створення сучасних інформаційно-бібліографічних ресурсів: інтегративних інформаційних мультиресурсів, консолідованих тематичних, мультимедійних лонгвідів, орієнтованих на вивчення окремих тем (зокрема, «Перша Конституція України – Конституція Пилипа Орлика 1710 року»¹, «Суворі уроки Чорнобиля»², «Безсмертне слово поета як основа народної пісні і Державного Гімну України» (до 205-річчя від дня народження українського композитора, автора Державного Гімну України М. М. Вербицького)³; проблемно-орієнтованих інтерактивних плакатів («Е-ресурси Наукової бібліотеки», «Бібліотека пропонує науковцям») тощо. До сузаного варто додати, що веб-ресурси розроблено із застосуванням різних

¹ URL: <http://scientificlibrary.tilda.ws/pylyporlyk> (дата звернення: 15.10.2020).

² URL: <http://scientificlibrary.tilda.ws/chornobyl> (дата звернення: 15.10.2020).

³ <http://bibliographicdepartment.tilda.ws/page9418767.html> (дата звернення: 15.10.2020).

форм візуальної комунікації, технологічних прийомів подання мультимедійного контенту й мистецьких методів впливу на увагу користувача, серед яких редактор «ВідеоМонтаж», програма «Фотографії», платформа «Тільда», сервіси «Genially», «Crello» та «Canva», що прискорює процес інформаційного-бібліографічного обслуговування користувачів, що відбувається завдяки трансформації підходів, спрощує дистанційне сприйняття тематичної інформації.

Крім того, час показав, що важливим й популярним напрямом діяльності стає представлення бібліотеки і її ресурсів у соціальних мережах, як-от Facebook, Instagram, LinkedIn та Telegram-канали. У період карантину й дистанційного навчання саме ці канали комунікації стають основними для просування ресурсів і задоволення актуальних інфопотреб користувачів. Варто додати, що створення й надання достовірної, корисної інформації щоденна робота в соціальних мережах й оперативне висвітлення новин привертає увагу користувачів до бібліотечних фондів, електронних ресурсів, якісного цифрового контенту, баз даних.

У той же час переформатування інформаційно-бібліографічного обслуговування користувачів дозволяє бібліотекам виходити за межі вузькопрофесійних навичок і спонукає до саморозвитку, підвищення власного інтелектуального потенціалу. Карантин певним чином став часом для самоосвіти, вивчення вітчизняного й світового досвіду роботи бібліотек, ознайомлення з хмарними платформами для проведення онлайн-конференцій та багато чого іншого. Працівники бібліотеки взяли участь у серії вебінарів, семінарів та конференцій онлайн і отримали сертифікати, що сприяло професійному самовдосконаленню.

Підсумовуючи, можемо стверджувати, що бібліотеки отримали нові можливості для роботи з віддаленими користувачами, однак, щоб не опинитися, так би мовити, не при справах у період форс-мажору, а саме обмежень, пов'язаних з пандемією, важливо працювати на випередження, тобто швидко перебудовувати свою роботу; вчитися й розвиватися у різних напрямках бібліотечної діяльності, формувати критичне мислення, намагатися бути креативними, стресостійкими, вірно й своєчасно аналізувати ситуацію, оскільки постійний пошук нових форм бібліотечного сервісу доповнює і розширює можливості інформаційного обслуговування, дозволяє робити це на більш високому технологічному рівні, що відповідає сучасним тенденціям забезпечення потреб користувачів. Проте основною метою для читача, як і раніше, залишається отримання інформації там і тоді, де і коли йому це потрібно і зручно.

TRANSFORMATION OF INFORMATION AND BIBLIOGRAPHY SERVICE OF USERS IN THE QUARANTINE PERIOD.

**Braginska Viktoriya Vladimirovna,
Shabelnik Viktoriya Victorovna**

Annotation: *The report considers the activities of the library during quarantine, the active use of information and communication tools and technologies that significantly transform the*

structure of bibliographic resources, methods of their preparation and the transition to remote forms of work.

Keywords: *Scientific Library of Yaroslav the Wise National Law University, social networks, longridge, quarantine, remote services, web services.*